

із трансплантації ембріонів, цитогенетичних та молекулярно-генетичних досліджень наразі ефективно застосовуються в селекційно-племінній роботі та є складовою загального комплексу робіт для забезпечення вдалої реалізації завдань Національного проекту «Відроджене скотарство».

УДК 636.082.4:001:929

НАУКОВА ШКОЛА ПРОФЕСОРА І. В. СМИРНОВА

Г. С. Шарапа¹, М. М. Зубець²

¹Інститут розведення і генетики тварин НААН

²Державна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН

Всесвітньовідомий учений І. В. Смирнов підготував 25 науковців і понад 5 тис спеціалістів високої кваліфікації. Його аспірантами були громадяни України, Росії, Узбекистану, Молдови, Німеччини, Єгипту, Еквадору та інших країн.

Школу Ігоря Васильовича називають науково-педагогічною, адже понад 80 % його учнів, окрім наукової вели велику освітню діяльність і позитивні результати наукових досліджень впроваджували у виробництво.

На базі Київської дослідної станції тваринництва «Терезине» І. В. Смирнов заснував науковий центр з актуальних питань відтворення сільськогосподарських тварин. Ігорю Васильовичу та його учням (Шарапа Г. С., Дмитраш М. А., Пантюхова О. І., Вельможний Б. М., Кругляк А. П., Кушнір В. М., Лісовенко А. С., Давиденко В. М., Журавель М. П. та ін.) вдалося розробити та вдосконалити ряд технологічних рішень, що сприяли подальшому розвитку репродуктивної біотехнології у тваринництві.

Дослідження І. В. Смирнова і учнів його школи в наукових і навчальних закладах були направлені на підвищення ефективності штучного осіменіння самок сільськогосподарських тварин, яка залежить від якості сперми плідників, фізіологічного стану самки під час стадій збудження статевого циклу та дотримання правил осіменіння.

У зв'язку з цим наукові дослідження проводилися у напрямі оптимізації режимів використання плідників, вдосконалення методу довготривалого зберігання сперми, вдосконалення технологій та техніки штучного осіменіння тварин, розробки і вдосконалення способів стимуляції відтворної здатності корів молочного і м'ясного напрямів продуктивності та ін.

Наукова і освітня діяльність учнів професора І. В. Смирнова позитивно оцінена науково-педагогічними і виробничими колективами України. Так, наприклад, кандидат біологічних наук Г. С. Шарапа близько 20 років очолював лабораторію біології розмноження сільськогосподарських тварин у «Терезине», яку організував І. В. Смирнов у 1957 р., і дотепер працює провідним науковим співробітником в Інституті розведення і генетики

тварин НААН. Він опублікував 287 наукових робіт, у т. ч. 8 монографій і навчальних посібників, серед яких «Неплідність корів і телиць та боротьба з нею» (1988), «Кооперативна форма організації відтворення сільськогосподарських тварин» (1988, у співавторстві з Карасиком Ю. М.), «Штучне осіменіння сільськогосподарських тварин з основами акушерства» (1989, у співавторстві з Карташов І. І.), «Відтворення сільськогосподарських тварин» (1994, співавтори Проценко М. Ю., Вінничук Д. Т., Журавель М. П.), Інструкція зі штучного осіменіння корів і телиць (2001, колектив авторів).

Для стилю його роботи характерний надзвичайно тісний зв'язок із виробництвом. За 47 років він прийняв участь у підготовці та перепідготовці близько 8 тис зооветспеціалістів, лаборантів держплемстанцій, техніків штучного осіменіння тварин та ін.

Григорій Семенович нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора і чотирма медалями, а в 2003 р. йому присуджене звання «Заслужений працівник сільського господарства України».

Кандидат біологічних наук А. П. Кругляк працював на кафедрі розведення і відтворення тварин Української сільськогосподарської академії і в Інституті розведення і генетики тварин, займався підготовкою і перепідготовкою спеціалістів сільського господарства, проводив плідну наукову роботу. Він опублікував 290 наукових праць, у т.ч. 5 монографій і 5 томів «Державної книги племінних тварин великої рогатої худоби УЧеРМ породи». За участь у виведенні української червоно-рябої молочної породи йому разом з іншими вченими в 1993 році присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки.

Кандидат біологічних наук В. М. Давиденко тривалий час очолював лабораторію відтворення овець в «Асканія-Нова» і вже багато років працює доцентом Миколаївського державного аграрного університету. Ним опубліковано близько 200 наукових робіт, серед яких слід виділити «Біотехнологічні фактори інтенсифікації відтворення овець» (1998), «Теорія і практика біотехнології використання племінних баранів» (2004) і «Вступ до спеціальності» (2007), «Технологія відтворення сільськогосподарських тварин» (2005, у співавторстві з М. П. Журавлем).

На кафедрі розведення і генетики тварин ім. Кравченка Національного університету біоресурсів і природокористування України, працюють професор В. В. Дзицюк, доцент М. П. Журавель і О. І. Смирнова, продовжуючи справу свого Вчителя.